

Anneli Weiste-Paakkanen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

Tuhat romania satavuotiaassa Suomessa tutkitaan – tavoitteena on yhdenvertaisuus

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on sosiaali- ja terveyden huollon alan valtiollinen, mutta riippumaton tutkimuslaitos, joka tutkii koko Suomen väestöä. Väestön olosuhteista tarvitaan tietoa, jotta voidaan tehdä valtion tasoista hyvinvointipolitiikkaa, esimerkiksi ohjata rahoitusta ja resursseja niille kohteille, joiden tarpeet on tunnistettu. Väestöstä voidaan ottaa tarkastelun kohteeksi jokin tietty ryhmä, esimerkiksi nuoret, kun halutaan keskittyä erityisesti nuorisopolitiikkaan. Suomen romanit on otettu vihdoin huomioon myös väestötutkimuksissa Romanipoliittisen ohjelman (Rompo) myötä ja Roosa-tutkimus on Rompon toimenpide. Romanit on otettu huomioon, jotta yhdenvertaisuus esimerkiksi työllisyydessä toteutuisi.

Mitä tutkitaan?

Roosassa, kuten muissakin väestötutkimuksissa, tutkitaan hyvinvointia ja sen palasia, kuten asumista ja avun saamista. Tutkitaan myös terveyttä ja erilaisia oireita. Näin voidaan selvittää miten hyvinvoinnin eri tekijät, kuten koettu syrjintä, voi vaikuttaa terveyteen, esimerkiksi unettomuuteen. Kysymykset ja terveystarkastuksen mittaukset ovat samoja, joita kaikissa tutkimuksissa käytetään.

Miksi tutkitaan?

Jotkut ihmettelevät, mitä hyötyä tutkimuksista on. Esimerkiksi sopii Pohjois-Karjala projekti, jonka tavoitteena oli vähentää sydäntauteja. Menetelmänä oli tutkimus, jossa verrattiin Pohjois-Karjalan asukkaita pohjoissuomalaisiin ja länsisuomalaisiin ja tunnistettiin kohonneet sydäntautien riskitekijät. Itä-Suomessa sydäntautien riskitekijöitä on kyetty vähentämään ja nykyään idän ja lännen väliset erot ovat lähes kadonneet. Työkäisten kuolleisuus sydäntauteihin on vähentynyt alle viidesosaan 1970-luvun alusta. Tämä johtuu pääasiassa verenpaineen ja kolesterolitasojen laskusta ja tupakoinnin vähentymisestä, jotka on saatu aikaan väestötutkimusten tuloksia hyödyntämällä.

Tämä osoittaa, että väestötutkimuksiin osallistuvalla kohdejoukolla tutkimuksista on hyötyä eikä haittaa. Monet vähemmistötaustaiset suomalaiset pelkäävät, että tutkimuksia varten kerättäviä henkilötietoja voidaan väärinkäyttää. Internetissä liikkuu huhuja ”etnisestä rekisteristä”. Faktaa on, että tutkimukseen osallistuvien henkilötiedot hävitetään tutkimuksen jälkeen lain mukaisen ajan kuluttua ja tutkimuksia sitoo tiukka lainsäädäntö, joka estää tietojen väärinkäytön. Esimerkiksi Google ja Facebook keräävät tietoja paljon huolimattomammin.

Osallistuminen on vastuun kantoa

Tutkimukseen kannattaa osallistua, koska silloin kantaa kortensa kekoon yhteisen asian, romaniväestön yhdenvertaisuuden edistämisen puolesta. Tulosten avulla kehitettävistä palveluista hyötyvät kaikki, mutta toivottavasti joukkovoima toimisi samoin kuin rokotesuojassa: suoja on sitä parempi, mitä useampi kantaa vastuunsa. Kerätty tieto on sitä laadukkaampaa ja antaa totuudenmukaisemman kuvan, mitä useampi osallistuu.